

Perfil L'escriptora nord-americana va fer de Nova York la protagonista de les seves novel·les; ara, la ciutat li ret homenatge en el 150è aniversari del seu naixement amb una mostra en un indret significatiu: una biblioteca

Edith Wharton llegia aquí

Edith Wharton's New York City: A Backward Glance
THE NEW YORK SOCIETY LIBRARY
NOVA YORK

53 East 27th Street
Tel.: (212) 288-6900
http://www.nysoclib.org/no-tes/2012/wharton_exhibit.html
Fins al 31 de desembre

Tres imatges de l'exposició que The New York Society Library dedica a Edith Wharton i on es mostren llibres, cartes i fotografies de l'escriptora

Mª ÀNGELES CABRE

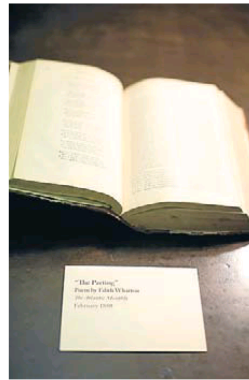
Sembla que Edith Wharton (Nova York, 1862 - Saint-Brice-sous-Foret, França, 1937) va fer cas al seu amic Henry James quan en una ressenya de la seva primera novel·la aquest li va dir que es deixés de narracions històriques ambientades a l'estranger i se circumscrigués a la seva ciutat, Nova York. Des d'aleshores les seves històries van passar a ambientar-se en gran manera als seus carrers i, concretament, en les accions de l'alta societat, que la va tenir com a observadora d'excepció gairebé en la línia d'un Proust. De *La casa de Pàlegria* a *L'edat de la innocència*, amb la qual va guanyar el Pulitzer el 1921, Nova York va brillar amb els seus llums i les seves ombres en la prosa de Wharton com potser no ho va fer mai abans.

Amb motiu de la celebració del 150è aniversari del seu naixement, la ciutat li brinda un petit homenatge en un lloc enormement simbòlic, la New York Society Library, fundada el 1754 (fet que la converteix en la més longeva de la ciutat) i situada en un senyorial edifici dels voltants de Central Park, a tot just uns passos de la prestigiosa avinguda Madison, on es donen cita les botigues de moda més exclusives. Als antípodes de la New York Public Library, pel seu caràcter familiar i apartat, conserva els fixers antics amb aparença de rusc i llums d'aranya. Del vestíbul arrenca una àmplia escala d'aire majestuós que porta a aquest exercici contra l'oblit, on es combinen fotografies, llibres i algunes cartes.

Quin vincle uneix Wharton amb aquesta biblioteca? El seu pare, George Frederic Jones, va ser un dels seus accionistes, igual que ho van ser alguns dels seus parents, com la seva neboda Beatrix Farrand, coneguda arquitecta paisatgista que va dissenyar el jardí de la Casa Blanca i amb qui Edith Wharton va compartir la seva afició per projectar espais. A la mostra destaquen algunes peces corresponents a la seva faceta de narradora, com el seu primer conte, *Mrs. Mansley's View*, publicat al *Scribner's Magazine* quan tenia vint-i-nou anys i que va ser el tret de sortida de la quarantena de títols que vindrien després. I com no podria ser d'una altra manera, es pot contemplar un exemplar de la primera edició de *L'edat de la innocència*, portada al cinema per Martin Scorsese i que va servir per rehabilitar la seva memòria.

Però no totes les ficcions de Wharton tenen lloc a la Nova York dels cotxes de punt. La novel·la curta *Ethan From*, per exemple, té per escenari Nova Anglaterra i va ser escrita a la seva esplèndida casa d'estil neoclàssic de les Berkshires, a Lenox, Massachussets. *The Mount*, que és el nom que rep la mansió i que potser sigui la casa d'escriptor més luxosa que hagi vist mai (en contrast amb la senzillesa espartana de la que va ser la cabana de fusta de Melville, a no gaires quilòmetres de distància), posseeix una façana amb una vintena de finestres i uns jardins versallescos que treuen el singlot.

No podia faltar aquí una foto-

El pare de l'escriptora va ser accionista de The New York Society Library, així com d'altres familiars

grafia d'època de *The Mount*, dissenyada i construïda per Edith mateixa seguint els principis del seu primer llibre de no ficció, *The Decoration of Houses*, del 1897, del qual trobem també un exemplar i des del qual va combatre l'estètica victoriana, que va acabar de desmuntar després de recórrer les vil·les i els jardins italians. Que Wharton reposi ara en un cementiri de Versalles no deixa de ser una bonica picada d'ull als seus gustos estètics.

Sent com va ser una espectadora privilegiada de la classe social en què li va tocar néixer, va ser acusada pels seus contemporanis de cinisme, i no sense raó, ja que la seva ploma mordaç es va endinsar en les esclertes de les seves moltes debilitats amb la perícia d'un afillat estilet. Dotada especialment per a la dissecció de l'ànima femenina, en les seves trames noies pudoroses tremolen d'impotència davant la presència de dones gens convencionals com la comtessa Olenka de *L'edat de la innocència* (Michelle Pfeiffer en la versió cinematogràfica), posseïdores de totes les armes per robar-los el marit, en una història on la hipocresia mostra els seus múltiples semblants.

Doble moral

Un ampli espectre de fèmines s'entretreix també en la perpècia de Lily Bart, la jove maridada vinguda a menys que protagonitza *La casa de Pàlegria*, un pou sense fons de frases verinoses que retrata una alta societat podrida fins a la nàusea per la untosa doble moral. La mateixa Wharton es va separar del marit de qui va prendre el cognom arran de les infidelitats públiques d'aquest, per caure finalment als braços d'un periodista bisexual de *The Times* que estava embolicat amb un rajà, mentre ella compaginava literatura i vida social amb algunes aventures, com la que va tenir amb la guionista Mercedes de Acosta.

Entre les seves moltes anades i vingudes (es parla de seixanta-sis viatges a Europa), qui ens diu que no passés alguns vespres llegint a les butaques de la biblioteca no-vaiorquesa que ara l'acull? Allà van dictar conferències autors com Emerson o Edgar Allan Poe; allà van llegir d'altres, com Henry David Thoreau o Willa Cather. Quan m'encamino cap a la sortida, entreveig la sala de lectura de la planta baixa. Solitària, una dona d'edat avançada inclina el clatell cap a un llibre. |